

VIHREÄT nuoret

Vihreiden nuorten feministinen pamfletti

Hyväksytty hallituksen kokouksessa 5.11.2019

Maailmasta tehdään parempi paikka intersektionaalisella feminismillä

Maailmasta saadaan yhdenvertaisempi ja tasa-arvoisempi paikka intersektionaalisella feminismillä. Intersektionaalinen feminismi ottaa sukupuolten tasa-arvon lisäksi huomioon erilaisten syrjäntäperusteiden risteämisen ja yhteisvaikutuksen. Ketään ei saa syrjiä sukupuolen, seksuaalisuuden, sosioekonomisen taustan, vammaisuuden, etnisyyden, uskonnon, iän, kielen, poliittisen tai muun mielipiteen, kansalaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn vuoksi.

Intersektionaalinen feminismi on omien etuoikeuksien tunnistamista ja vähemmän etuoikeutettujen ihmisryhmien oikeuksien ja tasa-arvon edistämistä. Tarvitaan aktiivista työtä paitsi naisten oikeuksien puolesta, myös marginalisoitujen ihmisryhmien puolesta. Intersektionaalinen feminismi on myös syrjivien rakenteiden ja normien tunnistamista, kyseenalaistamista ja purkamista.

Tässä pamfletissa esittelemme askeleemme feministisempään maailmaan.

Itsemääräämisoikeus kuuluu jokaiselle

Itsemääräämisoikeus tarkoittaa yksilön oikeutta määrätä omasta elämästään ja oikeutta päättää itseään koskevista asioista. Jokaisella on aina oikeus ruumiilliseen koskemattomuuteen ja keholliseen itsemääräämisoikeuteen. Itsemääräämisoikeutta ei voi ottaa keneltäkään pois ja sen toteutumista tulee tukea.

Seksi ja seksuaalisuus tulee normalisoida

Seksi ja seksuaalisuus ovat yhteiskunnassamme edelleen tabu, vaikka molemmat ovat luonnollisia asioita, joita ei kuuluisi häpeillä. Seksiposiitivisuus, eli seksin ja seksuaalisuuden normalisointi rohkaisee pohtimaan omaa seksuaalisuuttaan avoimemmin. Seksiposiitivisuuden tulee tunnistaa ihmisten henkilökohtaiset rajat ja myös se, että kaikki ihmiset eivät ole seksuaalisia. Tarvitsemme muutosta asenteissa ja ajan tasaisempaa ja parempaa seksuaalikasvatusta.

Toimenpiteet

- Seksuaalikasvatuksen tulee ottaa huomioon erilaiset seksuaaliset suuntautumiset ja sukupuolen moninaisuus ja pohjautua ajantasaiseen tietoon.
- Seksuaalikasvatuksen tulee siirtyä pois lisääntymiskeskisyydestä tukemaan lasten ja nuorten itsemäärämisoikeutta ja seksuaalioikeuksia. Myös ihmiset, jotka eivät pysty tai halua lisääntyä tulee ottaa huomioon ja keskittyä lisääntymisterveyden lisäksi seksuaalioikeuksiin ja oman seksuaalisuuden tukemiseen.

Kehopositiivisuudella asennemuutos ja moninaiset kehot näkyviin

Ihmisen paino tai keho ei määritä ihmisen terveydellisiä, maailmankatsomuksellisia tai älyllisiä ominaisuuksia eikä se kerro yksilön luonteenpiirteistä tai sukupuolen määrittelystä.

Toimenpiteet

- Kaikenlaisten kehojen tulee näkyä yhteiskunnan eri alueilla.
- Ihmisen kehoa halventavien termien käyttö tulee lopettaa.
- BMI:stä on luovuttava.

Jokaisella tulee olla varaa ehkäisyyn

Maksuton ehkäisy antaa kaikille mahdollisuuden toteuttaa omaa seksuaalisuuttaan turvallisesti ja lisää yhdenvertaisuutta antaen kaikille samat mahdollisuudet harrastaa suojattua seksiä omasta tai vanhempien tulotasosta riippumatta. Maksuton ehkäisy vähentää tutkitusti abortteja ja sukupuolitauteja.

Toimenpiteet

- Otetaan käyttöön maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille koko Suomessa.

Jokaisella tulee olla varaa kuukautisiin

Kuukautissuojat ovat välttämättömiä hygienia- ja terveystarvikkeita ja niiden hankinta aiheuttaa sukupuolisidonnaisia kustannuksia. Kustannukset ovat

merkittävä tasa-arvo-ongelma, sillä niiltä ei voi välttyä. Tämä luo kohtuuttomia tilanteita erityisesti nuorille ja vähävaraisille. Siksi julkisen vallan tulisi puuttua tilanteeseen ja tarjota maksuttomat menkat alle 25-vuotiaille ja itsensä vähävaraisiksi kokeville. Kuukautisvälineet tulisi myös tulkita terveystuotteiksi ja soveltaa niihin apteekissa myytävien terveystuotteiden alv-kantaa.

Toimenpiteet

- Tarjotaan maksuttomia kuukautisvälineitä terveyskeskuksissa sekä kouluterveydenhuollossa nuorille sekä kaikille itsensä vähävaraiseksi kokeville.
- Kuukuppeja ja muita kestokuukautist tuotteita tulee tarjota ilmaiseksi peruskouluissa.
- Tulkitaan kuukautistuotteet terveystuotteiksi ja sovelletaan niihin apteekissa myytävien terveystuotteiden alv-kantaa.

Jokaisen tulee saada päättää lisääntymisestään täysin itse

Suomen aborttilainsäädäntö on auttamattomasti vanhentunut. Naisen oma tahto ei ole edelleenkaan Suomessa peruste abortille, toisin kuin suurimmassa osassa Eurooppaa. Aborttiin joutuu edelleen anomaan lupaa kahdelta lääkäriltä. Suomessa myös sterilisaation ikäraja on edelleen 30 vuotta, kun muissa Pohjoismaissa se on jo laskettu 25 vuoteen.

Toimenpiteet

- Suomen aborttilainsäädäntöä on muutettava niin, että abortin saa omasta pyynnöstä ilman luvan anomista.
- Vapaaehtoisen sterilisaation ikäraja on laskettava 18 vuoteen.
- Taataan julkisen terveydenhuollon resurssit tarjota gynekologisia palveluita kaikille niitä tarvitseville.

Sukupuolen moninaisuus on tunnistettava

Sukupuolen moninaisuus ei ole mielipidekysymys, vaan arkinen tosiasia. Suomessa tarvitaan vielä paljon työtä sukupuolivähemmistöjä syrjivien asenteiden ja rakenteiden purkamiseksi. Mikään sukupuoli tai sukupuolen ilmaisu ei saa rajoittaa kenenkään elämää. Jokaisella ihmisellä on oikeus valita, miten tuo ilmi sukupuoltaan ja seksuaalisuuttaan. Tämän oikeuden pitää olla lapsuudesta lähtien loukkaamaton.

Toimenpiteet

- Translaki on uudistettava ja pakkosterilisaatiosta on luovuttava sukupuolen juridisen vahvistamisen ehtona.
- Sukupuolimerkinnän korjaaminen omalla ilmoituksella on oltava mahdollista kaikille yli 15-vuotiaille. Alle 15-vuotiaiden tulee voida vahvistaa oma juridinen sukupuolensa huoltajan/huoltajien luvalla.
- Sukupuolimerkintä on poistettava henkilötunnuksista.
- Laaditaan sateenkaaripoliittinen toimintaohjelma, jossa määritellään sekä konkreettiset toimenpiteet seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen hyvinvoinnin ja yhdenvertaisen kohtelun edistämiseksi kaikilla hallinnonaloilla että sateenkaariasioiden koordinaatiovastuu valtioneuvostossa ja valtionhallinnon sisällä. Toimintaohjelmalle varataan riittävät resurssit.
- Viranomaisille varataan riittävät resurssit vastustaa seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuoli-identiteettiin, sukupuolen ilmaisuun, kehon sukupuolitettuihin piirteisiin sekä perheiden ja ihmissuhteiden moninaisuuteen perustuvaa syrjintää ja edistää yhdenvertaisuutta.
- Intersukupuolisten lasten hoidot arvioidaan ja niistä annetaan yhtenäinen, ihmisoikeuslähtöinen ohjeistus, joka perustuu uusimpaan tutkimus- ja kokemustietoon. Intersukupuolisten lasten ruumiillinen koskemattomuus turvataan ja tarpeeton sukuelinkirurgia sekä muu sukupuolta muokkaava hoito lopetetaan kunnes lasta itseään voidaan kuulla.
- Sukupuoliristiriitaa kokevien henkilöiden pääsy transtutkimuksiin ja -hoitoihin turvataan diagnoosista riippumatta.
- Transdiagnoosit siirretään pois psykiatrisesta sairausluokituksesta.
- Sukupuolitietoista ja -sensitiivistä, eli sukupuolinormit ja niiden vaikutukset sekä yksilön että yhteiskunnan tasolla huomioivaa kasvatusta, on edistettävä.

Puututaan sukupuolistuneeseen väkivaltaan

Eri sukupuoliin kohdistuu väkivaltaa lähes yhtä paljon, mutta se ei ole sukupuolittain tarkasteltuna samanlaista. Sukupuolistunut väkivalta tarkoittaa sellaista väkivaltaa, jossa

erot liittyvät väkivallankokemiseen, sen käyttöön ja seurauksiin. Naisiin kohdistuu väkivaltaa parisuhteissa, perheissä ja työpaikoilla. Tekijänä on usein entinen tai nykyinen kumppani. Miehet kokevat puolestaan naisia useammin väkivaltaa julkisilla paikoilla ja tekijänä on tyypillisesti toinen mies. Lisäksi sukupuolistuneessa väkivallassa on usein kyse vallasta. Esimerkiksi vamma tai sukupuolivähemmistöön kuuluminen lisäävät väkivallan riskiä.

Tiukempi suhtautuminen lähisuhdeväkivaltaan

Lähisuhdeväkivalta on sukupuolittunut ilmiö. Usein väkivallan kokija on nainen tai lapsi ja usein tekijänä on mies. Etenkin jatkuva ja pitkäkestoinen väkivalta on usein miesten tekemää väkivaltaa naisia kohtaan. Tapahtumapaikkana on usein yksityinen tila, eli koti tai muu tila, joka jaetaan yhdessä tekijän kanssa. Lähisuhdeväkivalta poikkeaa muusta väkivallasta, sillä tekijä on läheinen. Tämä lisää kokijan häpeää ja usein viranomaiset eivät puutu samalla tavalla yksityiseen kuin julkiseen väkivallantekoon. Tarvitsemme enemmän paikkoja kertoa ja puhua lähisuhdeväkivallan kokemuksista sekä tarkempaa koulutusta viranomaisille lähisuhdeväkivaltaan puuttumisesta. Tarvitsemme keskusteluympäristön, jossa myös mies uskaltaa kertoa kohtaamastaan lähisuhdeväkivallasta.

Tällä hetkellä viranomaiset ohjaavat usein lähisuhdeväkivallan kokijan ja tekijän sovitteluun rikosta. Tämä ei ole tehokas keino välttää väkivaltaa, vaan useissa tilanteissa se haittaa kokijan hyvinvointia ja turvallisuutta. Viranomaisten pitäisi ensisijaisesti ohjata osapuolet tukipalveluiden piiriin, josta osataan tarkemmin ohjata tarvittaviin toimenpiteisiin. Lapsiin kohdistuvaa lähisuhdeväkivaltaa ei tulisi missään tilanteessa sovitella.

Toimenpiteet

- Lähisuhdeväkivallan uhrien tukipalveluja, turvakotien paikkamäärää ja resursointia tulee lisätä Euroopan neuvoston edellyttämälle tasolle.
- Matalan kynnyksen turvakotien määrää ympäri Suomen tulee lisätä.
- Lähisuhdeväkivallan nykymuotoisesta sovittelusta on luovuttava.
- Perheväkivallan uhreille suunnattuja palveluja toteutettaessa on otettava huomioon perhemuotojen moninaisuus, saavutettavuus ja estettämyys.

- Perustetaan itsenäinen ja riippumaton naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijan tehtävä.
- Huolehditaan Istanbulin sopimuksen toimeenpanosta, joka on Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta.
- Lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokevia ihmisiä auttavien viranomaisten ja järjestöjen on otettava huomioon myös sateenkaari-ihmisten lähisuhteet.
- Puututaan aktiivisesti kunniaväkivaltaan. Mahdollistetaan pakkoavioliittojen mitätöinti.
- Seksuaali- tai sukupuolivähemmistöön kuuluvan lapsen ja nuoren avun ja tuen saantiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Ihmiskaupan uhrien aseman tunnistamista parannettava

Nykyinen ihmiskaupan uhrien tilanne on monimutkainen ja epäselvä. Ihmiskauppaa ei tunnisteta ja uhrien on vaikea ilmoittaa rikoksesta. Suomessa on pitkään nähty ihmiskauppa vain ulkomailta tuotavien uhrien kauppana, vaikka ihmiskauppa koskee myös kantasuomalaisia.

Ihmiskaupan uhreja autetaan kaksijakoisella mallilla eli Suomessa asuvia tai kunnassa pitkään asuneita uhreja auttaa kunta, ja ulkomailla asuvia Joutsenon vastaanottokeskus. Tämä laittaa uhrin eri asemaan, sillä kunnilla ei ole niin paljon resursseja tai rutinoitunutta toimintaa tunnistaa ihmiskauppaa.

Toimenpiteet

- Lisätään resursseja kuntien työhön tunnistaa ja auttaa ihmiskaupan uhreja.
- Tarjotaan matalan kynnyksen palveluja ja oikeudellista apua ihmiskaupan uhreille.
- Lisätään tutkimusta ihmiskaupasta Suomessa.

Toteutetaan seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistus

Seksuaalirikoslainsäädännön lähtökohtina tulee olla koskemattomuus ja seksuaalinen itsemääräämisoikeus. Raiskausmääritelmä tulee muuttaa suostumuksen puutteeseen perustuvaksi.

Toimenpiteet

- Muutetaan rikoslain raiskausmääritelmä suostumuksen puutteeseen perustuvaksi oikeusturvasta huolehtien.
- Laajennetaan seksuaalirikosten uhrien tukikeskusten palvelutarjontaa ja valtakunnallista kattavuutta.

Loppu sukuelinten silpomiselle

Silpomisella eli naisen ympärileikkauksella tarkoitetaan kulttuurista perinnettä, jossa vahingoitetaan tytön tai naisen sukuelimiä ilman terveydellisiä syitä. Silpominen aiheuttaa niin fyysisiä kuin henkisiä vakavia haittoja ja voi olla hengenvaarallista. Tyttöjen sukuelinten silpominen on naisten ja tyttöjen syrjinnän muoto sekä vakava ihmisoikeusloukkaus, eikä sitä tule hyväksyä missään olosuhteissa. Myös poikien ilman terveyssyitä tehtävät ympärileikkaukset tulee kieltää.

Toimenpiteet

- Turvataan resurssit sukuelinten silpomisen vastaiseen työhön.
- Lisätään lasten ja nuorten kanssa työskentelevien sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoalan henkilöstön täydennyskoulutusta silpomiseen liittyen sekä luodaan selkeät ohjeet ilmiön tunnistamiseksi ja puuttumiseksi.

Puututaan väkivaltaiseen mieskuvaan ja toksiseen maskuliinisuuteen

Toksisella maskuliinisuudella tarkoitetaan vahingollisia kulttuurisia vaatimuksia ”miehisyydestä”, kuten kapeat sukupuoliroolit, tunteista puhumattomuus ja taipumus ratkaista ongelmia väkivaltaisesti. Miehillä on samat psykologiset tarpeet lohtuun ja kuulluksi tulemiseen kuin muillakin. Jos nämä tarpeet kielletään voivat esimerkiksi ahdistukseen ja suruun liittyvät tunteet jäädä käsittelemättä. Tunteiden kohtaamattomuus voi muuttua vihaksi, joka lopulta purkautuu väkivaltaana muita ihmisiä kohtaan. Väkivallan ylisukupolvisuus on isältä pojalle opittu malli ja poikia kasvatetaan edelleen usein väkivaltaiseen kulttuuriin. Monet saattavat tiedostamatta tai tiedostaen ylläpitää jotain haitalliseksi miellettyjä tapoja tai malleja. Tärkeintä olisi pyrkiä tiedostamaan tällaiset piirteet ja niiden mahdolliset haitat sekä itseen ja ympäröivään maailmaan.

Toimenpiteet

- Lisätään tietoutta sukupuolirooleista ja tunnetaidoista.
- Puututaan kasvatuksessa haitallisiin sukupuolirooleihin.
- Tuetaan isien vanhemmuutta.

Vastustetaan syrjintää sen kaikissa muodoissa - jokaisella on oikeus olla oma itsensä

Rasismi ja vihapuhe rikoslakiin

Nykyinen lainsäädäntö ei täytä velvoitteita, joihin olemme rotusyrjinnän vastaisen sopimuksen kautta sitoutuneet, eikä kykene vastaamaan myöskään vihapuheeseen tarvittavalla tavalla. Suomella on YK:n rotusyrjinnän vastaisen sopimuksen johdosta velvollisuus kieltää rasismia edistävät ja siihen yllyttävät järjestöt sekä muu organisoitu toiminta sekä vihapuhe. Tällaisiin järjestöihin tai toimintaan osallistumisesta on sopimuksen mukaan pidettävä laissa rangaistavana tekona. Rasismi tulee kirjata rikoslakiin, jotta lainsäädäntö kieltää selkeästi turvallisuutta, oikeusvaltiota ja ihmisoikeuksia vaarantavan toiminnan. Vihapuheen ja viharikosten ehkäisyssä on otettava myös huomioon homo- bi- ja transviihamielinen puhe ja rikokset joiden syynä on uhrin seksuaalinen suuntautuminen tai sukupuoli.

Toimenpiteet

- Rasismi on kirjattava rikoslakiin ja rasismia edistävät järjestöt kiellettävä.
- Vihapuheelle on kirjattava selkeä määritelmä rikoslakiin ja kaikki vihapuhesytykset on tutkittava perusteellisesti.
- Vihapuheeseen puututaan ja sitä ehkäistään strategisesti. Internetin vihapuhetta torjutaan aktiivisesti ja siihen puuttumiseen lisätään resursseja. Maalittamisella tarkoitetaan systemaattista toimintaa, jossa henkilöstä tai hänen läheisistään kaivetaan eri lähteistä tietoja ja pyritään niitä eri tavoin hyödyntämällä epäasiallisesti esimerkiksi häirintää, loukkaamista tai uhkailua käyttäen vaikuttamaan henkilön toimintaan esimerkiksi hiljentämällä häntä.
- Lisätään maalittaminen rikoslakiin ja tarjotaan tukea hyökkäysten kohteeksi joutuneille henkilöille.

- Suomelle tehdään antirasistinen toimenpideohjelma.
- Vahvistetaan poliisin ja haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien välistä yhteistyötä ja vuoropuhelua perustamalla vähemmistöyhteyspoliisin toimi.
- Lisätään poliisin koulutukseen sisältöjä sukupuoli-, seksuaali -ja muiden vähemmistöryhmien kohtaamisesta sekä ihmisoikeuksien edistämisestä.

Turvallisemman tilan periaatteet yleiseksi toimintatavaksi

Turvallisempi tila on toimintatapa, jonka tarkoituksena on vastuuttaa luomaan yhdenvertaista tilaa kaikille. Tilan tekevät sen käyttäjät. Turvallisemmissa tiloissa saa olla vapaasti oma itsensä loukkaamatta kuitenkaan muita omalla käytöksellään. Myös muiden vapautta olla oma itsensä tulee kunnioittaa. Turvallisemmat tilat tarjoavat paikan voimaantumiselle, verkostoitumiselle ja hyvinvoivien yhteisöjen rakentumiselle. Turvallisemmat tilat ovat syrjinnästä vapaita paikkoja, joissa ei suvaita rasismia, seksismiä, vamman tai terveydentilan perusteella syrjimistä (ableismia), trans- eikä homofobiaa niiden laajassa merkityksessä.

Toimenpiteet

- Kaikissa julkisissa tiloissa tulee noudattaa turvallisemman tilan periaatteita.
- Kouluissa on luotava yhdessä oppilaiden kanssa turvallisemman tilan periaatteet.
- Kaikki valtionavustuksia saavat tahot tulee velvoittaa turvallisemman tilan periaatteiden laatimiseen ja noudattamiseen.

Sukupuolivaikutusten arviointi ja sukupuolitietoinen budjetointi valtavirtaistettava

Kaikkien poliittisten päätösten vaikutukset tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen ja ihmisoikeuksien toteutumiseen tulee arvioida.

Toimenpiteet

- Valtion ja kuntien tulee arvioida kaikkien uudistustensa sukupuolivaikutukset.
- Sukupuolivaikutusten arvioinnin tulee sisältyä kaikkien ministeriöiden alaisten hallinnon toimintoihin.

- Valtion talousarvion valmistelussa on käytettävä sukupuolitietoista budjetointia, eli huomioitava budjetin sukupuolivaikutukset.
- Tasa-arvon seuraamiseen on luotava valtion eri hallinnonalat kattava seurantajärjestelmä.

Koulutuksen sukupuolittuneisuus tunnistettava keskeiseksi ongelmaksi

Koulun tulee purkaa sukupuolirooleja luokkahuoneessa ja sen ulkopuolella, sekä jaottelu sukupuolen mukaan on poistettava sieltä, missä sitä vielä ilmenee. Opinto-ohjauksen on autettava ohittamaan ammatinvalinnassa sukupuolittuneet käytännöt.

Toimenpiteet

- Käynnistetään koulutuksen eriytymisen vähentämisen toimenpideohjelma.
- Käynnistetään perusopetuksen tasa-arvo-ohjelma oppimistulosten parantamiseksi ja eriarvoisuuden vähentämiseksi.
- Jokaisella koulutusasteella on oltava velvoittava tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma.
- Sisällytetään sukupuolisensitiivinen, sukupuolten valtaeroja purkava ja sukupuolen moninaisuuden huomioon ottava kasvatus opetussuunnitelmiin kaikilla tasoilla.
- Uudistetaan oppimateriaalit siten, että ne huomioivat sukupuolen moninaisuuden eivätkä vahvista stereotyyppisiä sukupuolirooleja.
- Luovutaan sukupuoleen perustuvista ryhmäjaoista opetuksessa.
- Lisätään kohdennettuja resursseja poikien eriarvoistumisen ja syrjäytymisen torjumiseksi kouluissa ja tuetaan erityisesti poikien lukutaidon kehittymistä peruskouluissa.
- Jokaisessa koulussa on oltava häirintäyhdyshenkilö.

Tasa-arvoinen ja reilu työelämä kaikille

Kaikenlaiseen syrjintään työelämässä on puututtava. Työmarkkinoilla tulee kohdella ihmisiä ihmisinä riippumatta hänen iästään, ihonväristään, uskonnostaan tai siviilisäädystään. Perusteettomiin naisten ja miesten välisiin palkkaeroihin ja

palkkasyrijintään on puututtava nykyistä tiukemmin. Naisen euro on edelleen 83 senttiä, ja rodullistettujen, vammaisten tai muihin vähemmistöihin kuuluvien naisten euro vielä vähemmän. Jos otetaan huomioon naisten pidemmät perhevapaat ja osa-aikatyön suurempi osuus ja vertaillaan keskiansiota, jää naisen euro 76 senttiin. Naisten työurat jäävät usein katkonaiseksi lasten saannin vuoksi, mikä haittaa työnsaantia ja työssä etenemistä sekä vaikuttaa myös ansiosidonnaisiin sosiaalietuuksiin, kuten työeläkkeeseen ja äitiyspäivärahaan.

Suomen työelämä on edelleen vahvasti sukupuolittunutta. Naiset ovat selkeässä enemmistössä terveys- ja hyvinvointialoilla sekä kasvatusalalla. Miehet taas hakeutuvat tyypillisesti tekniikan sekä tietojenkäsittelyn ja tietoliikenteen aloille. Työelämän sukupuolittuneisuudesta on päästävä eroon.

Toimenpiteet

- Puututaan palkkaepätasa-arvoon Islannin mallin mukaisesti sakottamalla työnantajia, jotka ylläpitävät perusteettomia palkkaeroja.
- Naisvaltaisten alojen palkkakuopasta on päästävä eroon ja palkkoja nostettava.
- Anonyymi rekrytointi on otettava käyttöön kaikessa julkisessa rekrytoinnissa.
- Jatketaan samapalkkaisuusohjelmaa ja tehdään siitä kunnianhimoisempi ja vaikuttavampi. Osana ohjelmaa arvioidaan työ- ja virkaehtosopimusten sukupuolivaikutukset.
- Toteutetaan perhevapaaudistus, joka parantaa äitien tasa-arvoa työelämässä vanhempainvapaiden jakautuessa tasaisemmin.
- Vähennetään työelämän sukupuolittuneisuutta jo neuvolasta, päiväkodista ja koulusta asti kannustamalla oppilaita tutustumaan ennakkoluulottomasti koko työelämäkenttään.
- Sovelletaan pörssiyhtiöiden hallitukseen 40 prosentin sukupuolikiintiötä.
- Kehitetään työelämää joustavampaan suuntaan, jotta se pystyy paremmin vastaamaan erilaisiin elämäntilanteisiin ja psyykkisiin ja fyysisiin muutoksiin.
- Työpaikkojen kaikilla työntekijöillä tulee olla mahdollisuus tarkastella palkkatietoja.
- Puututaan eläkeläisköyhyyteen sukupuolittuneena ilmiönä.

- Edistetään maahanmuuttajien työllistymistä ja maahanmuuttajanaisten osallistumista työmarkkinoille.
- Tehdään talouspolitiikkaa, joka pienentää tulo- ja varallisuuseroja. Otetaan käyttöön perustulo lisäämään ihmisten mahdollisuutta päättää omasta elämästään ja vähentämään sosiaaliturvajärjestelmän byrokrattisuutta.

Luovutaan miehiä syrjivästä asevelvollisuudesta

Nykyinen asepalvelu on syrjivä ja asettaa miehet epätasa-arvoiseen asemaan lain edessä. Ketään ei tule pakottaa aseisiin vastoin omaa vakaumusta vankeusrangaistuksen uhalla. Sukupuolittunut asepalvelus on ristiriidassa perustuslain yhdenvertaisuutta käsittelevien pykälien kanssa. Laissa on jouduttu erikseen määrittelemään, että vain miehiä koskeva asepalvelus ei ole syrjintää. Suomi on saanut kansainvälisesti kritiikkiä totaalikieltäytyjien rankaisemisesta, joka tarkoittaa, että Suomessa on mielipidevankeja. Lisäksi armeijakulttuuriin liittyy ongelmia, joita ovat muun muassa seksistiset puheet ja vähemmistöihin kohdistuva syrjivä käyttäytyminen, kuten homofobia.

Toimenpiteet

- Asepalveluksessa tulee huomioida tasa-arvoinen ja yhdenvertainen kohtelu.
- Otetaan käyttöön vapaaehtoinen sukupuolineutraali asepalvelus, joka perustuu ihmisten vapaaehtoisuuteen ja motivaatioon sekä soveltuvuuteen.
- Palveluksesta tai kutsunnoista kieltäytymisestä ei tule rangaista.

Yhteiskunnan on oltava aidosti saavutettava

Saavutettavuus on edellytys kansalaisuuden ja osallisuuden toteutumiselle. Ihmisten moninaisuus on otettava huomioon kaikessa rakennetun ympäristön ja palveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Fyysinen esteettömyys on osa saavutettavuutta, ja sillä turvataan vammaisten oikeudet, mutta myös helpotetaan monien muiden ihmisten elämää. Palveluiden on oltava saavutettavia, välineiden käytettäviä, tiedon ymmärrettävää ja jokaisella on oltava mahdollisuus osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon. Esteettömyydessä on otettava liikkumisen lisäksi huomioon myös esimerkiksi näkemiseen, kuulemiseen, kommunikaation, kieleen ja sähköiseen viestintään liittyvät asiat.

YK:n vammaissopimus edellyttää, että jäsenvaltiot tunnistavat ja poistavat saavutettavuuden esteet kaikilla elämänalueilla. Tämän täytyy toteutua.

Toimenpiteet

- Tehdään esteettömyyskartoitukset kaikessa rakentamisessa.
- Muutetaan mahdollisuuksien mukaan myös vanhoja tiloja esteettömiksi.
- Edistetään psyykkistä, sosiaalista ja fyysistä esteettömyyttä julkisissa tiloissa, työpaikoilla ja laajasti yhteiskunnassa.
- Varmistetaan joukkoliikenteen esteettömyys ja tarjotaan kaikille pyörätuolilla liikkuville ilmainen julkisten jokkoliikennevälineiden käyttö.

Vammaisten oikeuksien täytyy toteutua

Kaikille tulee turvata yhtäläiset oikeudet osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon. Vammaan katsomatta jokaisella on oikeus toimia erilaisissa sosiaalisissa rooleissa - työntekijöinä, kansalaisina, asiakkaina, äänestäjinä, päättäjinä. Jokaisella täytyy olla oikeus koulutukseen, työhön ja yhteiskunnalliseen osallisuuteen syrjimättä, yhdenvertaisesti muiden kanssa. Suomen on tehtävä kaikkensa toteuttaakseen YK:n vammaissopimus kokonaisuudessaan.

Vammaisilla ja samankaltaista tukea tarvitsevilla ihmisillä sekä heidän perheillään on oikeus tarvitsemaansa tukeen. Vammaisten aitoa osallisuutta yhteiskunnassa täytyy tukea ja heidän toimeentulonsa turvata.

Toimenpiteet

- Turvataan vammaisille lapsille ja nuorille koulupolun jatkuvuus ja opiskeluun tarvittava yksilöllinen tuki.
- Tuetaan vammaisten työllistymistä muun muassa henkilökohtaisella työhönvalmennuksella.
- Lopetetaan vammaisten ihmisten palkaton työtoiminta. Työtoimintana tehtävää työntekoa täytyy kehittää työtaitojen harjoitteluksi, joka on määräaikaista ja sen tavoitteena on palkkatyöllistyminen.
- Parannetaan sukupuolivähemmistöjen sekä vammaisten perheen perustamisen mahdollisuuksia.

- Uudistetaan hankintalakia niin, että haavoittuvien ryhmien välttämättömän avun ja tuen palvelut voidaan jättää kilpailutuksen ulkopuolelle.
- Taataan vammaisten itsemääräämisoikeus ja mahdollisuus tuettuun päätöksentekoon kaikissa tilanteissa.
- Luovutaan vammaisten pitkäaikaisesta laitoshoidosta kokonaan ja korvataan se laadukkaalla tehostetulla palveluasumisella, itsenäisen asumisen tuella sekä pienryhmäkodeilla.

Feminismiä perhepolitiikkaan ja vanhempainvapaat tasan vanhempien välille jakautuvaksi

Perhevapaajärjestelmään kuuluvat äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaat sekä hoitovapaa. Järjestelmän on tarkoitus tukea niin miehiä kuin naisiakin ansiotyön ja pienten lasten hoitamisen yhdistämisessä. Vanhanaikaiset sukupuolistereotyytiat jylläävät edelleen Suomessa lasten kasvatuksessa, sillä äidit käyttävät valtaosan perhevapaista. Perhevapaat tulisi korjata niin, että ne kohtelevat huoltajia tasapuolisesta, sillä lasten hoitaminen ei saa jäädä vain toiselle vanhemmalle. Kaikilla tulisi olla sukupuolestaan riippumatta oikeus työelämään ja vanhemmuuteen. Vanhempainvapaiden jakautuminen tasaisesti huoltajien kesken nähdään parantavan pienten lasten hyvinvoinnin edellytyksiä ja heidän perheidensä toimeentuloa sekä vahvistavan esimerkiksi miesten vanhemmuutta ja naisten asemaa työelämässä.

Ydinperheen ajatus joutaa romukoppaan ja perheiden monimuotoisuus tulee tunnistaa. Perhepolitiikan on huomioitava sateenkaariperheet yhdenvertaisesti. Naisia ei saa syyllistää lasten saannista tai saamattomuudesta.

Toimenpiteet

- Vanhempainvapaat tulee uudistaa jakautumaan vanhempien välille tasan 6+6+6 mallin mukaan, jossa molemmille vanhemmille varataan oma henkilökohtainen jakonsa vanhempainvapaata ja kolmasosan vapaasta vanhemmat jakavat sopimallaan tavalla.
- Muutetaan vanhemmuuden kustannukset jaettaviksi kaikkien työnantajien kesken siirtämällä ne suoraan Kelan maksettaviksi.
- Työnantajien täytyy kannustaa isiä vanhempainvapaan käyttöön.

- Tuetaan tasa-arvoista vuorovanhemmuutta mahdollistamalla lapsille kaksi tasavertaista osoitetta.
- Lainsäädännön on huomioitava sateenkaariperheet yhdenvertaisesti oikeuksissa, velvollisuuksissa ja etuuksissa.
- Tuetaan isyyttä paremmin neuvoloissa ja kehitetään äitien terveystalvueluita niin, että palveluverkko kantaa myös synnytyksen jälkeen.
- Raskaussyrjintää on ehkäistävä.

Feminismiä ja inhimillisyyttä maahanmuuttopolitiikkaan

Maahanmuuttopolitiikkaa on inhimillistettävä ja perheenyhdistämistä helpotettava. Perheen puuttuminen aiheuttaa pakolaisille ylimääräistä stressiä ja mielenterveyshaasteita ja vaikeuttaa näin uuden elämän aloittamista. On täysin epäinhimillistä, että ihmisiä pidetään erossa perheistään rasisteja koskiskelevan lainsäädännön vuoksi.

Monet sateenkaariturvapaikanhakijat pakenevat lähtömaistaan vähemmistöihin kohdistetun syrjinnän ja hengenvaaran vuoksi. Suomen tulee kantaa suurempi globaali vastuu, jotta kukaan ei joudu hengenvaaraan henkilökohtaisten ominaisuuksiensa vuoksi.

Toimenpiteet

- Poistetaan lentoyhtiöille asetetut sanktiot viisumia omaamattoman henkilön kuljettamisesta.
- Poistetaan perheenyhdistämiseen liittyvät tulorajat. Jokaisella on oikeus perheeseensä varallisuudesta riippumatta.
- Nostetaan pakolaiskiintiötä.
- Maahanmuuttovirastoon luodaan kattava sateenkaariturvapaikanhakijoita koskeva ohjeistus, joka kattaa koko turvapaikkaprosessin. Turvapaikkaviranomaisille tarjotaan systemaattisesti riittävän laajaa koulutusta seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvista turvapaikanhakijoista.

Saamelaisten oikeudet on turvattava

Saamelaisten oikeuksien toteutumiseksi on meillä Suomessa vielä paljon tehtävää. Suomea velvoittavat jo kielilaki, käräjälaki ja perustuslaki, mutta lakien vaatimukset eivät täysin toteudu. Lakien toteutuminen tulee varmistaa. Suomi ei ole vieläkaan ratifioinut saamelaisten oikeudet turvaavaa YK:n ILO 169-sopimusta, joka astui voimaan kansainvälisesti jo 26 vuotta sitten. Sopimuksen tarkoitus on turvata alkuperäiskansojen yhdenvertainen kohtelu muihin väestöryhmiin nähden sekä estää näiden kulttuurien ja kielten kuoleminen. Nyt on korkea aika turvata koko Euroopan Unionin alueen ainoan tunnustetun alkuperäiskansan oikeudet.

Toimenpiteet

- Suomen on ratifioitava ILO 169 pikimiten.
- Saamenkielisten palveluiden tarjontaa on parannettava kaikilla Suomessa puhutuilla saamen kielillä.
- Saamelaislasten on saatava saamenkielistä opetusta kaikilla kouluasteilla.
- Saamelaiskäräjien auktoriteettia saamelaisten virallisena elimenä tulee kunnioittaa ja saamelaiskäräjien riittävä resurssit turvata.
- Saamelaisten oikeudet on huomioitava ja saamelaisia kuultava perusteellisesti heitä koskevassa päätöksenteossa. Saamelaisilla on oltava aito vaikuttamisen mahdollisuus ja veto-oikeus hankkeissa, jotka uhkaavat saamelaiskulttuuria ja perinteisten elinkeinojen harjoittamista.
- Pohjoismainen saamelaissoopimus tulee ratifioida ja vahvistaa saamelaisten edellytyksiä tehdä rajat ylittävää yhteistyötä.

Turvataan vähemmistöjen oikeudet, kulttuuri sekä mahdollisuus hyvään elämään Suomessa

Suomessa elää monia vähemmistöjä, joiden oikeudet eivät toteudu: esimerkiksi saamelaiset, ruotsin- ja venäjänkieliset, romanit, juutalaiset, tataarit, karjalaiset, viittomakieliset, ja uusin monimuotoinen maahanmuuttajien vähemmistö. Feministisen politiikan tulisi huomioida vähemmistöjen oikeuksien turvaaminen, heidän itsemääräämisoikeutensa sekä varmistaa mahdollisuudet vähemmistöille tulla kuulluksi päätöksenteossa.

Meidän tulee panostaa siihen, että yhteiskuntaamme rikastuvat kulttuurit säilyvät ja kehittyvät. Kenenkään ei myöskään tule pelätä syrjintää kielensä, kulttuurinsa tai

uskontonsa takia. Meidän tulee myös toimia aktiivisesti, että näihin vähemmistöihin kuuluvat pääsevät yhteiskunnan palveluihin, kouluun ja työelämään yhdenvertaisesti valtaväestön kanssa. Koulutuksessa ja opintojen ohjauksessa tulee purkaa vähemmistöihin liittyviä stereotyyppioita ja kannustaa kaikkia tavoittelemaan unelmiaan.

Toimenpiteet:

- Varmistetaan oikeus käyttää omaa kieltään viranomaisten kanssa, niin kuin se lainsäädännössä määritellään.
- Turvataan aktiivisemmin vähemmistöjen oikeudet osallistua yhteiskunnalliseen päätöksentekoon, erityisesti heitä itseään koskevissa asioissa.
- Varmistetaan laadukas äidinkielen opetus myös muita kuin suomea tai ruotsia puhuville, sekä taataan turvallinen ympäristö käyttää äidinkieltään.
- Varmistetaan yhtäläinen pääsy koulutukseen ja työelämään. Puretaan vähemmistöihin kohdistuvia ennakkoluuloja ja stereotyyppioita sisällyttämällä koulujen opetussuunnitelmaan opetusta vähemmistöjen kulttuureista ja käytännöistä.
- Tuetaan vähemmistöjen kulttuurin, historian ja uskonnon opetusta ja tutkimusta, sekä pyritään myös tukemaan kulttuurien elvytystä.
- Taataan oikeus harjoittaa ja noudattaa omaa kulttuuriaan ja uskontoaan työssä, koulussa ja muussa elämässä, kunhan se ei rajoita muiden vastaavia oikeuksia.
- Varmistetaan syrjimättömyys vähemmistöön kuulumisen perusteella kaikilla elämän osa-alueilla. Syrjintä perinteisen puvun, kansallispuvun tai muun kulttuuriin tai uskontoon kuuluvan vaatetuksen perusteella tulee torjua.

Feminismille on käyttöä myös globaalisti

Naisten ja vähemmistöjen asemaa parannettava koko maailmassa

Kehitysyhteistyöhön panostaminen on feminististä politiikkaa. Kehitysyhteistyöllä on ohjattava varoja varsinkin naisten ja tyttöjen aseman parantamiseen, tuettava erilaisten vähemmistöjen aseman parantamista ja kansalaisjärjestöjen toimintaa. Suomen täytyy pyrkiä sukupuolinäkökulman valtavirtaistamiseen kaikessa kehitysyhteistyössä.

Toimenpiteet

- Suomen on käytettävä vähintään 1 prosentti bruttokansantulosta kehitysyhteistyöhön sekä suunnattava 0,2 prosenttia vähiten kehittyneille maille.
- Kehitysyhteistyövaroja on ohjattava edelleen naisten, tyttöjen ja erilaisten vähemmistöjen aseman parantamiseen.
- Suomen on rahoitettava pitkäjänteisesti seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksia maailmassa edistäviä toimijoita.
- Suomen täytyy tavoitella EU:n linjauksen mukaisesti sitä, että uusista hankkeista 85 prosenttia sisältää sukupuolten välistä tasa-arvoa edistäviä tavoitteita sekä sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistamista kaikessa kehitysyhteistyössä.

Feminististä ilmastopolitiikkaa

Ilmastonmuutoksen myötä äärimmäisiksi muuttuvat sääilmiöt kohtelevat erityisen kaltoin köyhyydessä eläviä ihmisiä. Ne osuvat usein myös naisiin, sillä naisten tulot ovat pienempiä myös globaalisti. Naiset myös tekevät usein valtaosan kotitöistä, ja sen osuus ilmastonmuutoksen myötä todennäköisesti kasvaa etenkin köyhissä maissa. Kunnianhimoiset toimet ilmastonmuutoksen hidastamiseksi ovat myös feminististä politiikkaa ja toteuttavat globaalia oikeudenmukaisuutta.

Toimenpiteet

- Naisten osallisuutta kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa on lisättävä.
- Kansalaisyhteiskunnalle on annettava enemmän tilaa neuvotteluissa.
- Suomen tulee tehdä kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa ja tavoitella hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. Suomen tulee vaatia myös EU:ta ja kansainvälistä yhteisöä tiukempiin ilmastotoimiin.
- Feministisen ilmastopolitiikan tulee mahdollistaa alkuperäiskansojen perinteiset elämäntavat kuten eläinten kasvattaminen vaikka se ei olisikaan linjassa ilmastotavoitteiden kanssa.

Feminismin täytyy näkyä myös rauhantyössä

Väkivaltaiset konfliktit vaikuttavat erityisesti naisiin, mutta heidän mahdollisuutensa osallistua rauhanprosesseihin ja konfliktinratkaisuun ovat silti vähäisiä.

Feministinen rauhantyö ei tavoittele pelkästään sodatonta tilaa, vaan sellaista

yhteiskunnallista tilaa jossa ei ole epäoikeudenmukaisia sosiaalisia suhteita. Suomi on laatinut vuonna 2018 YK:n päätöslauselmalle 1325 Naiset, rauha ja turvallisuus kansallisen kolmannen toimeenpano-ohjelman. Naisten ja tyttöjen oikeuksien edistäminen kuuluu Suomen ihmisoikeuspoliittisiin painopisteisiin. Suomi on myös sitoutunut naisten oikeuksia koskevien kansainvälisten sopimusten täysimääräiseen toimeenpanoon. Suomen tulee toimia aktiivisesti EU:ssa, YK:ssa ja sen erityisjärjestöissä ja kansainvälissä konferensseissa sekä muissa kansainvälisissä järjestöissä naisten oikeuksien vahvistamiseksi. Tavoitteena päätöslauselman toimeenpanossa tulee olla, että naiset osallistetaan täysipainoisesti rauhanprosesseihin ja, että sukupuolinäkökulma valtavirtaistetaan turvallisuuspolitiikassa.

Toimenpiteet

- Suomi on yhteydessä kohdemaiden ihmisoikeus- ja naisjärjestöihin kriisinhallintamissioiden tiimoilta parantaakseen naisten osallistamista rauhanprosesseihin.
- Varmistetaan naisten, nuorten ja vähemmistöjen osallistuminen ja pääsy konfliktien jälkeisiin rauhan-, sovittelu- ja oikeusprosesseihin.
- Suomi myöntää kehitysyhteistyörahoitusta kumppanimaiden järjestöille, jotka ajavat naisten ja muiden syrjittyjen ryhmien oikeuksia ja poliittista osallistumista, mutta jotka eivät ole aktiivisia poliittisella tasolla 1325-toimintaohjelmien laatimisessa. Tietoisuutta 1325:stä ja sen periaatteista on levitettävä.
- Suomi analysoi sukupuolen vaikutusta konflikteihin ja turvallisuuteen eri vähemmistöt ja syrjinnän muodot huomioiden.

Feministinen ulkopoliitikka

Ruotsissa on tehty periaatteet feministiselle ulkopoliitikalle, josta Suomen tulee ottaa mallia. Suomen ulkopoliitiikan tulee tukea naisia intersektionaalisen feminismin periaatteiden mukaisesti. Epäyhdenvertaisuuden torjunnan on otettava huomioon ihmisten erilaiset elinolosuhteet, elämäntilanteet, tarpeet ja vaikutusmahdollisuudet. Suomen ulkopoliitiikan on varmistettava naisten ja tyttöjen oikeudet, osallisuus ja resurssit. Feministinen ulkopoliitikka ottaa huomioon ne, joilla on kaikkein vähiten valtaa. Ulkopoliitikassa tulee puuttua naisten kohtaamaan syrjintään, varmistaa naisten edustus ja osallistuminen kaikilla tasoilla sekä varmistaa resurssien jakautuminen tasaisesti kaikille sukupuolille.

Toimenpiteet

- Suomen tulee ottaa virallisesti käyttöön feministisen ulkopoliitiikan käsite. Feministiselle ulkopoliitikalle tulee määritellä tavoitteet, luoda toimintaohjelma, asettaa riittävät resurssit tavoitteiden saavuttamiseksi ja mitata edistymistä systemaattisesti.
- Suomen ulkopoliitiikan tavoitteiksi täytyy ottaa sukupuolten tasa-arvo sekä tyttöjen ja naisten ihmisoikeuksien täysi toteutuminen.
- Suomen ulkopoliitiikan edustajien lausuntojen tulee olla linjassa Suomen ulkopoliitiikan kanssa.
- Yhdessä muiden EU- ja Pohjoismaiden kanssa kolmansien maiden kanssa tehtäviin kauppasopimuksiin tulee vapaakauppasopimuksiin sisällyttää selkeät ihmisoikeuskriteeristöt ja -vaatimukset.
- Aseiden vienti vakaviin ihmisoikeusrikkomuksiin syyllistyviin maihin tai konfliktialueille tulee loppua. Aseiden vientiluvat tulee peruuttaa ja uusia ei tule myöntää.